

БРОЈ В ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке на-
плаћују се по договору.Редакција је у утврђеном
Београдској бр. 20Гласник уредника
ДРАГ. С. ГОГИЋ„Народ“ излази свакога
дана по подне.Штампања се излази у Фрун-
ковој улици бр. 20.

Власник

БРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Руско-немачки преговори

Почело је да се до-
гађа оно што се пред-
виђало. Две бескрајно
различите владе и по-
литике, каква је немач-
ка милитаристичка вла-
да и револуционарна
Русија, на првом поку-
шају да дођу до спо-
разума, нису нашле ни
додирне тачке. То су
два електрична пола
који су се морали од-
бити, чим се довољно
привуку.

Не може се сумњати
да су обе стране, са
разних разлога, искре-
но желеле да дођу до
споразума, те је у то-
лико ово њихово по-
лазно потпуно разми-
моилажење од још ве-
ће важности. Лењина
револуционарна влада
за коју се не може ре-
ћи да је са довољно све-
сти, нити са потребном
узддржљивошћу радила
на савирању прилика
у Русији, све своје шан-
се у игри бацила је
на једну идеју: што пре
и ма како мир са Не-
мачком. С почетка је
сама та идеја могла за-
давати и задавала је
бриге и руским патри-
отима и руским прија-
тељима. Постојала је
доста основана бојазан,
да ће људи без скрупу-
ла и без обзира ићи до
крајње недопуштеног,
да издаје својих прин-
ципа, па и до издаје
Русије.

И можда, по људима
који данас управљају у
Русији, таква могућност
није била искључена.
Али и овом приликом
показало се, да далеко
сигурније рачунају они,
који рачунају са ства-
рима него са људима.
Јер Лењина и његове
другове, као ни оне пре
њега, ни оне који ће
доћи после њега, није
довела њихова лична
вредност, већ су сви
они привремени израз
тежња због којих је Ре-
волуција избила, а које
се извесно све више у-
чвршћују. И само док
су и у колико су из-
вршни органи тих те-
жња, у толико ће и до-
тле они и бити пре-
ставници Револуције.

А које су тежње Ре-
волуције? Ако остави-
мо на страну утопи-
стичке и нихилистичке
примеске, који су се,
као крајња реакција,
створили под терором

царизма и ако хоћемо
да се задржимо на нај-
пречим и најхитнијим
потребама Револуције,
њене би тежње биле:

Стварање крајње сло-
бодоумног режима у
Русији и што скорије
узаконење новог стања;

Залагање све снаге,
да у непосредној бли-
зини крајње демократ-
ске Русије не постоји
милитаристичка држава
са империјалистичким
тежњама, заснованима
сили и оружју;

Искрена преданост
жељи да свршетак овог
рата не остави клицу
за скори и будући рат,
што ће се постићи са-
мо одлукама, заснова-
ним на правди и сло-
боди.

Да ли је Лењин до-
сада поштовао коју од
ова три латентна рево-
луционарна циља? Ни-
је. У сва три поменута
случаја, он је најпре,
ако не и искључиво,
водио рачуна о свом
режиму, без широког
погледа у будућност. У
место постепеног кора-
чања ка стварању сло-
бодоумног режима, он
се одупро првој опози-
цији и на улици и у
изборима за Уставо-
творну Скупштину и
завео терористички ре-
жим, који је довео до
анархије и грађанског
рата; у место осигура-
ња револуционарних те-
ковина од будуће не-
мачке милитаристичке
снаге, он се не ужасава
ни њене евентуалне по-
беде, само ако се тиме
и привремено може од-
ржати а са истих раз-
лога врло мало се ста-
ра о изгледима на бу-
дући рат.

Цела досадашња Ле-
њина политика а на-
рочито његова метода
рада, одају овакво ње-
гово схватање. Али и-
пак, на првом састанку
два света се нису раз-
умевала: руска демо-
кратија, ма колико по-
пустљива и немачки
империјализам, ма ко-
лико перфидан. Оно
што влада руском вла-
дом и оно што влада
немачким управним
круговима, никако не-
ће моћи да иде у један
суд. И ма колико вели-
ка била Лењина теж-
ња за миром и ма ко-
лика његова готовост
за жртвовање у том по-

гледу, он неће ни моћи
ни смети ни да се при-
ближи немачким усло-
вима.

Из овог излагања из-
лази да је баш у тежњи
за миром клица Лењин-
овог крајњег пораза.
Он је, у почетку, фас-
цинирао и војску и се-
љаке и ратнике једном
једином мишљу: мир.

То је у широкој ма-
си могло да има ути-
цаја. Али се одмах по-
казало да платонске же-
ље више шкоде него
што користе, кад не-
мају реалне подлоге. И
зато са падом покуша-
ја за мир — а они ће
извесно пропасти —
са падом јединог и ис-
кључивог програма Ле-
њиновог, доћи ће и ње-
гов пад. Можда трагач-
нији него што је био
и Керенсков.

Рок би томе био 28
децембар и тако ће и
бити у колико он не
буде одложен прови-
зорним продужењем
примирја, како је то
већ предвиђено. Само
и те операције са про-
дужавањем не могу ду-
го трајати и у њихо-
вом току руско немач-
ко непријатељство мо-
раће постати веће него
икада раније.

НА ПЈАВЕ

Рим. — Маршал Х-цендорф
непрестано гомила на нашем
фронту мађарске и босанске
трупе. У исто време он до-
носи велике количине муници-
ције за топове из прве линије
од којих су многи грештан-
ци на ноге положаје, а ако је
пренос тешких оруђа био вр-
ло тежак, због великих теш-
коћа у путевима, који су по-
стали готово неупотребљиви
због последње аустријске ак-
ције.

Према причању једног зар-
обљеног официра из 7 јегер-
ског пука, неке непријатељске
дивизије, после последње ак-
ције, нису веће од пука.

КЛЕМАНСО О МИРУ

Њујорк. — Г. Клемансо
је дао дописнику „Њујорк
Ворлда“ ову изјаву:

„Ја се потпуно слажем
са лордом Ленсдауном, кад
он каже, да ће цело дело
које имамо пред собом о-
стати несвршено, без трај-
ног мира. Али какав трај-
ан мир? Мир јасно одре-
ђен, мир који неће врећати
ни једну класу, као ни зах-
теве потлачених народа, а
који неће ни оставити о-
пасност од нових напада.
Једном речи мир, који при-
знаје сва права, а ван то-

га нема никакве сигурно-
сти.

Истрајмо у својим напо-
рима онoliko, колико је по-
ребно за стварање мира
правде, како би били добри
светски грађани као и до-
бри патриоте. Између им-
перијалиста с једне стра-
не и демократа с друге,
ископана је провалија на
којој се, па ма шта ко ре-
као, још дуго неће моћи да
подигне никакав мост.“

ОБРАЧУН

Цирих. — „Франк-
фуртер Цајтунг“ доно-
си уводни чланак под
насловом „Братство у
оружју“ у коме говори
о речима грофа Черни-
на у делегацијама, да
Аустроугарска прима
формалну обавезу да
пошље на француско-
енглески фронт аустриј-
ске трупе, у колико их
буде на расположењу.
Овај лист најпре сум-
ња у аустријску спо-

собност да то и учини,
али и налази да се Ау-
стрија и не залаже осо-
бито за то, па заврша-
ва овако:

„Спасавајући Трст ми-
смо послали у Беч је-
дан обрачун, који тре-
ба да буде исплаћен.“

ЦАРЕВА ЛИГА

Цирих. — Лига верних Кај-
зеру издала је један манифест,
који је у свари објава рата
социјалистима и већина у
Рахстагу. Ми се морамо, ве-
ле они верни, наоружати још од-
мах да спречимо распад не-
мачке царевине и да зашти-
тимо нашег суверена. Поку-
шаји да се у Немачкој заве-
де парламентарни режим, само
су увод у демократску и со-
цијалну револуцију, коју тра-
же и протежарају наши не-
пријатељи Вилсон и Лојд Џорџ.
После рата споља ми ћемо
имати рат унутра и он ће из-
бити са свилом о којој нико
и не сања. Будимо, дакле, го-
тови кад наши непријатељи
дају знак за борбу.

ДАЛМАЦИЈА

X.

У вањем приликама Далма-
ција је упућена једано на
море. Морем она одржава пре-
ко Трста и Рајеке везу са о-
сталим крајевима квалитетичке
царевине.

И ово је у могућности да
ради приморје, али тужна За-
гера потпуно је одсечена од
света. Постоји једна локална
приватна железница, која спа-
ја Сплит са Книном и Сивњем
и то је све.

Становници у крајевима од
Диваром и дуж босанске гра-
нице су сточари. Али услед
недостатка паше на дел атин-
ском врсту, принуђени су ти
економски мученици, да го-
своја стада у пограничну Бос-
ну, да је исхране.

У крају између Книна и
Загра у такозваном равном
котарима стајовиштво води
домаће господарство и земљо-
радници су. Иначе у осталом
делу загорја има мало плод-
не земље. Сивњско поље и до-
лина реке Цеине, као и ве-
ретванска долина, кад би била
регулирани и проручени, мо-
гли би исхранити целу Далма-
цију житом, али Аустрија су
били први милијони за друге
сврхе, него ли да помаже овај
„нехарни“ народ.

Приморје готово све своје
животне намирнице добавља
из Трста, па кад се узме у
обзир данашње, опште стање
у погледу исхране у централ-
ним силама, па к томе још
отежан транспорт морским
путем из Трста, може се до-
бити јасна слика беде, у којој
се данас Далмација налази.
Буквално гладује.

Главни продукт приморја
особито острва је вино: не
услед тешкоће у вавозу и у-
след разних царинских тари-
фа, које намећу и Аустрија
и Мађари, та главна произ-
водња грана не пружа станов-
ништву сигурност за спстанак.
Било је година, кад је дал-
матински сељак поред пуних
подружја виња скапавао код
своје куће.

Било је то деведесетих го-
дина за цео један децениј-
Аустрија је склопила била са
Италијом такозвану вињску
клаузулу, по којој је талијан-
ском вину био омогућен нео-
граничен увоз у Далмацију и
у опште у све остале земље
без царане. И тако су јефти-
нија и лакша талијанска ви-
на преплавала била сва тр-
жишта.

И то је Далмација свосила.
Настала је очајна борба, у
којој је Аустрија морала, да
пусти и почетком овогасто-
лећа укинута је та мора са
груди далматинских. Она је
одагнула, али на то наступа-
ше нови јапи. Вино је добило
своју тржишну цену, да по-
дигне економски сељака, али
којоше још црни дан, по-
јава се болест на лози, фи-
локсерга, и пожара дивне ви-
вогриде, и сељак очајан, на-
ставио је, за клаузуле запо-
чету, сеобу у Америку, да
тамо својим звојем заради ко-
рину хлеба за своју породицу.

Но преброди се и та нево-
ља и сељак је ивтензивно,
вративши се из света, прио-
нуо, да обнова винограде.
Далматински приморски се-
љак бави се и другим посло-

лани. Проваводе и маслиново уље, а млади људи плоче као морнари на лађама и зарађују по коју пару за црне даве.

Сва острва поглавито, па и Приморје, баве се и риболовом, које је до скоро било врло примитивно, а данас постоје читава рибарска удружења; људи својом иницијативом заинтересоване домаћини страни капитал и данас готово на сваком острву ради по која француска или домаћа фабрика сардана, које дају народу побуде на што јаче искориставање ове гране народне економије.

Вароши далматинске живе

тријући са својом околином, јер то су мали центри за односну околну пошто сва трговина из Трста слива се у ове вароши, и одатле у села.

Последњих година почела је ницати и индустрија. Индустрија цемента у околини Сплита је већ доста позната, ту постоје читава мајдани камена званог тушина, који се пече и производи се цемент, који се извози чак и у јужну Америку. А у Шабенику има фабрика карбита.

Има рудник ливита у Си верићу у шибенском крају, и читава слојеви асфалта у крају око Метковића.

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Париз. — У Француском социјалистичком листу »Иманитес« написао је Албер Тома један чланак, коме је циљ да покрене савезничке владе на што бржу пропаганду у Русији. Г. Албер Тома примећује да је вера у немачку револуцију врло јако распрострањена у Русији:

»Док многи из буржоазије, чак и они који су наклоњени револуцији, почињу да желе немачки ред, и као стари Словени из X века, траже да им опет владају странци, пошто они сами не умеју да управљају, дотле семаксималисте једнако надају да ће ускоро наступити немачка револуција.

Један од руских дописника резимирао ми је многе разговоре са Троцким између 1 и 20 новембра и у свима њима он се стално позива на револуцију у Немачкој.

У Совјетима, у маси, свуда постоји та мистична вера у општу еманципацију, која ће се нагло извршити и кад немачка влада намеће своје услове, не признавајући демократске аспирације, сви се у Русији наивно љуте и постају непријатељски расположени према мекуштву немачких социјалиста «

Међутим Албер Тома пристаје да су Лењин и његови другови плаћени из Немачке. У том погледу, он се можда нешто разликује од гледишта г. Марсела Семба, који пише:

»Извесно ми нисмо ни у каквој заблуди о осећањима Лењина и Троцког и њихових најближих пријатеља. Од почетка револуције њихова пропаганда је готово увек била управљена против Савезника. Они су увек имали обичај више да осуђују империјализам француски или енглески, него империјализам немач-

ки. Против француске и енглеске владе сви њихови листови водили су и воде кампању. Ако је Лењин и фанатик, ако је можда могућно да од Немачке добија новаца за службу њеним идејама и за њену ствар, извесно је да су око њега људи, који само мисле за рачун Немачке.

Документа о томе већ су објављена и не остављају никакве сумње у том погледу. Бивша влада знала је и суме које су преко Шведске и Финске дошле из Немачке а служиле за максималистичку пропаганду.

Цирих. — »Франкфуртер Цајтунг« доноси вест из Штокхолма, да максималисти наилазе у свима круговима на све опаснију опозицију. Револуционарни социјалисте заузели су врло агресивно држање према Лењину и његовим пријатељима.

У опште немачка штампа констатује да максималисте непрестано губе терен у Русији.

Женева. — У Петрограду је отпочео да ради револуционарни војни суд, по наредби министра правде и министра војног. Овај суд дели правду у име народних комесара и бави се искључиво преступима контрареволуционарног карактера. За друге преступе он није надлежан.

Први случај, коме ће се судити, јесте процес против бившег члана Думе, Пуришкевића.

СРПСКА МИСИЈА

Крф. — Српска мисија коју састављају: Др. Веснић, посланик Србије у Паризу, као шеф и Др. Лозанић, бивши министар трговине, генерал Рашић, српски делегат при франц. Врховној Команди, Др. Николај Велимировић, члан Српског Црвеног Крста и пуковник Ненадовић војни изасланик у Берну, као чланови, приспела је 10 децембра у Вашингтон, у пратњи нарочитог изасланика Министарства Спољних Послова Сједињених

Држава, Мисија је свечано дочекана на железничкој станици од стране министра спољних послова г. Лансинга, чиновника, министарства спољних послова као и од многобројне одушевљене публике. После топлих поздрава добро дошлице, мисија је отишла у резервисане јој станове, праћена уз пут коњницом и одушевљено поздрављена многобројном публиком. Мисија је истога дана учинила званичну посету министру спољних послова.

Г. Лансинг је изразио у своје име и у име америчке владе најтоплије симпатије за Србију и њену праведну ствар. Г. Веснић се захвалио, изјавивши да су Срби и њихови сународници, после вековних патњи и страдања у борбама за слободу, срећни што могу рачунати за своје ослобођење и на потпору слободне Америке. Шеф мисије је у исто време предао г. Лансингу својеручно писмо г. Пашећа председника Министарског Савета, у коме је питање о уједињењу Срба, Хрвата и Словенаца изложено у подробности и додана потреба за повољно његово решење.

Г. Веснић је по том био примљен од председника Вилсона у присуству г. Лансинга и г. Михаиловића посланика Србије у Вашингтону. Пријем који је трајао више од једног часа, био је веома срдчан.

Г. Веснић је предао Председнику Вилсону својеручно писмо Престолонаследника Александра и изложио узроке несрећа које су снашле Србију и које су увек потицале само због српског демократизма који реакционарним и халапљивим суседима нису могли никако трпети. Веснић је у исто време изразио захвалност српског народа и његове владе на моралној и материјалној помоћи коју Америка указује Србији, подвлачећи нарочито да су Срби особито захвални Председнику Вилсону на његовом захтеву да се нови режим, који се има увести у целој земљи, мора васпитавати на правди, слободи и чисти. Затим је Веснић изразио наду да демократија Сједињених Држава неће у будуће ограничити своју заштиту само на мале народе свога континента већ да ће проширити и на мале народе у Европи, који толико пате од тираније, додајући да, по његовом добоком уверењу, отаџбина Председника Вилсона дугује то својој величини.

Председник Вилсон је са слушао излагање г. Веснића са благонаклоном гажњом и изјавио да је Америка од првога дана рата била свим срцем на страни Србије и да ће он употребити сав свој ауторитет за обезбеђење потпуно слободног развоја малих народа и да у том погледу Србија и Белгија долазе у први ред у његовим мислима и да Србија може поуздано рачунати на моралну и материјалну потпору Америке.

После тих првих састанака одређени су други накнадни састанци на којима ће бити подробно проучена сва питања војничкога и политичкога реда.

Мисија је потом учинила посету Сенату и Парламенту која су изјавили жељу да приме мисију у званичној седници на којој ће шеф мисије г. Веснић узети реч.

Генерал Рашић је био примљен од министра војног са којим је разговарао о војничким питањима.

Г. Лозанић је посетио министра привреде коме је предао једно мемоар о економској реституацији Србије, израђен према упутствима српског министра привреде г. Јанковића. (Пресбирно).

У РОПСТВУ

Под тим насловом лист »Авенир«, који излази у Клермону у Француској, донео је у броју од 5 прошлог месеца овај чланак:

»Судбина српских заробљених војника у Аустрији је просто најпросто ужасна. Слободни, ти су несрећници зајемали страх и трепет царско апостолским ђенералима али

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Доста жива артиљеријска акција у Шампањи у области Дименига. Један непријатељски препад на наше мање положеје југоисточно од Бомона био је без икаквог резултата. Добили смо заробљеника.

Жива артиљеријска акција на левој обали Мезе, северно од коте 304 и на десној обали у области Бомона.

У ваздушним борбама потпоручник Герин и поручник Иг оборили су по десети немачки аероплан.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Фронт у Палестини. — Генерал Аленби јавља да је напредовао још на север од Јерусалима. Између 14 и 16 децембра заробили смо 750 заробљеника са 39 официра. Осим тога пребројали смо 1006 непријатељских лешева.

Осим артиљеријске активности доста јаке у близини Арне ан Коел, југоисточно од Ланса, ништа важније.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Код Цензона на Пјаве, после наше енергичне пресије од 14 децембра, непријатељ је прошле ноћи, под ком-

чим су пали у руке тих полицајаца не својом грешком већ услед својих рана и непробројаних тешкоћа на које наиђоше кроз Албанију — били су предати на милост и немилост најгорим ђелатима, који им наносе најгнуснију унажења и задају највирепије тортуре.

Чувари их туку корбачем и кундаком; батињање их прати на сваком кораку; одевени су у ритама. Употребљују их на непријатељском фронту, где у првој линији раде на гојничким радовима. У једном заробљеничком логору је било 400 њих који су рањени на италијанском фронту.

Њихова је беда страховита. Сама коса и кожа. То су праве лешине које мале по земљи. Храна им је оквратна. Сваки онај који ба се усудио да узбере и поједе некувани кромљер одмах је стрељан. Француским и енглеским заробљеницима забрањено да им пружају животне намирнице. Туберкулоза непрекидно коси њихове редове.

Изнурени, они подлежу свакодневно стотинама. Хлађама њих је умрло од глади а међу њима било је и официра.

бинованом акцијом наше пешадије и артиљерије, претрпевши тешке губитке, био принуђен да напусти мостобран и да пређе на леву обалу реке. Цео кључ реке сада је у нашим рукама.

Дуж осталог дела фронта осредња артиљеријска акција с обе стране. Наша артиљерија била је активнија на висоравни Азијаго а непријатељска на сектору Монте Томба — Пјаве.

Авијатика. — Преко ноћ непријатељски авијатичари су напали авијатичарски Логор у Истрија и поновили нападе на насељене и отворене вароши. Бомбардована је Виџенца, Басано, Кастелфранко и Тревиза. Укупно има 13 мртвих и 44 рањена већином грађана.

Наше ескадриле су бомбардовале непријатељске аеродроме. Француски и енглески авијатичари оборили су у току дана два непријатељска апарата.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

МАДРИД. — Шеф шпанске конзервативне странке, Дато упутио је краљу једно писмо у коме каже, да би распуштање парламента у садашње време значило опасност за државу и за монархију.

ЦИРИХ. — Бивши немачки амбасадор у Француској фон Шен, посетио је грчког бившег краља Константина и дуго остао у разговору са њим.

ЛОНДОН. — Једна депеша из Амстердама јавља да последнедневно пролазе свеже трупе за Белгију. Села између Анверса и Гана препуна су војника.

ЦИРИХ. — Др. Владимир Ђоровић, књижевник који је био на осуди; пуштен је из затвора.

Г. Ђоровић је био осуђен на судском процесу противу Василе Грђава и другова.